

Atmiņas par manu tēvu

Maija Sosāre

Daži cildinājuma vārdi Maijai Sosārei

Visa kolektīva vārdā man ir patiess prieks sveikt docenti Maiju Sosāri jubilejā. Latvijas mediķi viņu pazīst kā talantīgu angļu valodas filologu un pedagogu. Ne tik sen, kad angļu valoda Rīgas Medicīnas institūtā daudziem šķita maznozīmīga topošajam padomju ārstam, viņa prata tiem laikiem “pareizos angļu topikus” apaudzēt ar medicīnisko terminoloģiju un lika apzināties svešvalodas vērtību. Beigusi LVU Filoloģijas fakultāti 1949. gadā, viņa 1950. gadā uzsāk darbu RMI svešvalodu katedrā, kuru Maija Sosāre vada no 1970. līdz 1983. gadam. Pedagoģiski izcili uzrakstītā grāmata “*English for Doctors*” jau sen ir bibliogrāfisks retums. Docente Sosāre ir daudzu Latvijas ārstu paaudžu angļu valodas skolotāja vēl šodien. Pie viņas angļu valodu apguvu gan studenti, gan cienījami ārsti un viņu atvases, mācītspēki un arī daudzi mūsu muzeja līdzstrādnieki, ieskaitot mani. Esmu viņai ļoti pateicīgs par šo dāsnumu un viņas pacietību. Zināšanas, ko ieguvu, man bija tik pat izšķirošas dzīvē kā anatomijas vai iekšējo slimību studijas.

Bet mūs saista arī kopējas intereses par medicīnas pagātni. Visa profesora Paula Stradiņa ģimene bija iesaistīta viņa kolekcijas veidošanā un turpmākā pastāvēšanā jau valsts muzeja statusā. Maijai Sosārei šajā jomā tika atvēlēta ne īpaši spilgta, bet ļoti nepieciešama loma. Viņa labi atceras muzeju, kad tas bija izvietots toreizējās 2. pilsētas slimnīcā. Gribās ticēt, ka tikpat veiksmīgi, kā daudzās vārdnīcas, viņa uzrakstīs arī atmiņas par tēva medicīnas vēstures kolekcijas pirmsākumiem. Esam pateicīgi, ka docente vienmēr ir līdzās muzejam. Viņa nekad neatsaka palīdzēt jomās, kurās viņa ir patiesi augstas klases speciāliste. Pēc viņas pašas iniciatīvas ir pārtulkotas visas pasaulē iecienītākās medicīnas vēstures grāmatas. Skolnieku joprojām netrūkst! Tie, kas apguvu valodu pēc viņas oriģinālās pedagoģiskās metodes, jūtas droši un pārliecinoši angļu valodas pasaulē. Vēlam, lai docentei Maijai Sosārei nekad nepietrūkst optimisma, apbrīnojamo darbaspēju un pozitīvā dzīves uztveres!

Paldies!

Visu dakteru vārdā Juris Salaks

Par manu tēvu ir rakstīts ļoti daudz, bet tā kā esmu visvecākā Stradiņu dzimtas pārstāve, mēģināšu uzrakstīt kaut ko tādu, par ko nav rakstīts.

Atmiņā saglabājušās dažas epizodes no pag. gs. 20. gadu beigām. Toreiz mēs dzīvojām Āgenskalnā, mazā tumšā dzīvoklītī Kalnciema ielā.

Rakstīšu ļoti vienkārši, jo toreiz man bija tikai 3 gadi un atmiņas ir fragmen-tāras. Labi atceros dzīvokļa izvietojumu. Tas bija ļoti tumšs. Divās istabās mamma un paps pieņēma slimniekus, pārējās divās dzīvojām četri – vecākā māsa Irēna, es un vecāki. Virtuve bija iekārtota garā koridorā. Pie mums dzīvoja kalpone – vecā Lēnā, kas ar mani gāja pastaigāties līdz tālākajam punktam – Kalnciema un Melnsila ielas krustojumam. Bija mums vēl “vešeriene”, par kuru kaimiņi čukstēja, ka viņas dēls esot sociāldemokrāts – “sarkanais”.

Biju neglīts un “puņķains” bērns, man pastāvīgi sāpēja ausis un tecēja deguns. Tēvs mani žēloja, tajā laikā skaitījos “viņa meita”, lai gan viņš droši vien vēlētos, lai manā vietā būtu puika. Viņa mīlināmais vārds bija “ucelti”; atceros, kā viņš mani šūpoja.

No šiem Kalnciema ielas laikiem vēl ir saglabāties rakstāmgalds, kas pēc daudziem klejojumiem, no Rīgas uz Jūrmalu un atpakaļ, “mieru” beidzot atrada Medicīnas vēstures muzejā. Tā viņš ir saglabājis savu iepriekšējo izskatu gandrīz vai 100 gadu un ir kalpojis par rakstāmgaldu trim Stradiņu paaudzēm.

Ap 1930. gadu mēs pārcēlāmies uz mūsu jauno māju Ventspils ielā, tieši pretim slimnīcai, kur tēvs toreiz strādāja. Māja vēl nebija īsti pabeigta – atceros, ka nebija pat kāpņu uz otro stāvu. Uz augšējo stāvu rāpāmies pa pagaidu kāpnēm. Tagad jau tēvu redzējām ļoti maz, jo viņš visu laiku bija slimnīcā. Pretim mājai viņam bija iekārtoti vārtiņi, pa kuriem viņš vienmēr skriešus devās uz slimnīcu vai uz mājām, jau pa gabalu saukdams: “Ira, Maija, pie darba, ejiet dārzā žagarus lasīt!” Ar laiku lielais dārzs izvērtās mums par murgu. Tur pastāvīgi bija jāstrādā, jāravē celiņi, jāaplaista puķes un krūmus. Tā mums visa vasara pagāja dārza darbos. No tā laika nevaru ciest dārzus. Arī tēvs brīvajā laikā vienmēr strādāja dārzā – cilāja akmeņus un pārstādīja kokus. Viņš nevienu mirkli nevarēja būt bez darba. Ja kādu retu reizi viņu izdevās aizvilināt uz koncertu, viņš acumirkli aizmiga, tomēr vienmēr apgalvoja, ka esot visu dzirdējis. Bet savā ziņā viņš arī bija ļoti iecietīgs. Es tajā laikā stundām spēlēju klavieres. Tēvs istabā aiz sienas pieņēma slimniekus. Nesaprotu, kā viņš varēja izturēt tos nepārtrauktos vingrinājumus, bet viņš nekad nebilda ne vārda, ka es traucējot. Tikai tad, kad aizgāju no konservatorijas, lai kārtīgi nodotos valodu studijām, viņš mani nosauca par “lupatu”. Viņš necieta, ka kāds darbs netika izdarīts pēc viņa prāta. Šajā ziņā viņš līdzinājās savam tēvam, kas bērniem atļāva studēt tikai medicīnu, lai gan tēvs gribēja kļūt par astronomu. Mans brālis gribēja kļūt par vēsturnieku, un es ar savu slikto muzikālo dzirdi laikā sapratu, ka no manis nekāda pianiste neiznāks. Tēvu vienmēr nodarbināja tik daudz domu, ka dažos jautājumos viņš īsti neiedziļinājās. Man ne vienmēr bija labas attiecības ar tēvu, lai gan neviens no mums to atklāti neizrādīja. Galvenā nesaprašanās mums bija brokastu gatavošana, kas bija uzticēta man. Kad tēvs nāca brokastīs, nekas no manas kārtīgās gatavošanas nepalika pāri – biežpiens tika uzgāzts uz pannas un citi produkti arī tam pievienojās, un man atlika tikai noskatīties, kā viņš šo “miksli” burtiski norija. Ja tai laikā, kad viņš bija vesels, mums bija domstarpības, tad viss izlīdzinājās pēc viņa saslimšanas. Pievienoju pēdējo vēstuli (sk. attēlu), kur labāk kā jebkad izpaužas viņa sirsnība, mīlestība un cilvēcība.

Reminiscences about my father

By Maija Sosāre

The article was written by Paul Stradins daughter (born in 1926). She describes how simple, kind and loving the great man was in his everyday life. While being extremely busy, he still found time for cherishing his family, those who were near and dear to him.

~~Dopras Maerke~~ Mīlā Mažin
 Tikko runājis ar Ninočku
 Man ir bezgalīgs prieks
 apveikt Teri un Verhardu
 ar jauno, mīlo meitīnu
 ko visu nakti redzēju viņu
 sapnī, ka mazu mīlu
 meitīnu un pēc tam arī
 ka jaunu skaistu dāmu,
 ko visas priecājos, ka pirmā
 būs meitīna, jo mums
 gimenē pirmās divas bija
 meitēnas, tikai trešā puslīdz
 jānis un ceturta atkal
 asji. Manam dzīves galam
 tēti veseli diviņģi un
 cākli bērni - tas ir manas
 gimes lielais sapnis.
 Redzi ka ir vienam otram
 bagātām profesionēm, kuri

neizina, ka tālax vīniem
 dzīvot. Puikam mās nāxšē
 celi un tiem būs nāxšē
 dzīvē, kad tos ienems
 kara, atkal būs tie
 nelaimīgi. Lai Viesturs arī
 būtu par to pārliecināts
 jums jānūl pēc normas
 būs 2-3 jauni mazuli
 lai būniet vēl tālāk
 tatlābān ir abas puses
 vienādas, bet mātrīschate
 līkteni tācu nāx pīlēsi
 jānūl ap 30-40 gadu
 ap 2000 gadu nāx pīlēsi
 citāda cilvēces izmaiņa
 Ka sauksiet mazo par
 Martu vai Nīnu, vai abas
 kopā vecmātes. Par
 "sputniku" jānūl nīkru dēl

nesauciet bet par mazo mīlo
 putniņu" ko atvedam no
 "Čechorlovariņas vai Maskavā
 Leningradā bijam paņēmuši, tā,
 ir labākis mazais dziesoniņš.

Kāda ir veselība, vai
 šīs priekšas labi, vai
 neraud, vai daudz nepiest.
 Lai, Dievs, dota ka pirmā
 gata krūtīs bārošana būtu
 laba un nebūtu nekādas
 vaaras. Vai ir tumši
 matini, vai gaiši, vai
 līdzīgāka. Nesīkardam vai
 Tēv.

Lai, ka viss labi
 ir beidzies, jo tā patdībe
 ir tācu vienāda vai nu
 pirmā vai otrā slimība.
 Kalmianovs man parēdī

pateica, ka šī tagadējie
 panēmieni, prastieši un
 tāda paša veida, ka to darja
 krievis un vācieši, akusē
 priems, pieņemam gadam (Bum,
 Šišovs, Relichs, Ots - un H.)

Cik dienu būn vēl
 slimnīcā, J. L. dz. māzina būs
 mājas braucienā, skatīties,

šīs liela piedalīšanās no

šīs kikas puses, ta centīsies

arī nākt ar savu

fraldzību. Jauko kalponi

neesmu vēl atpazī, cerasim,

to labako, ka tas ir cēks

cilvaks.

Ku vēlreiz ir vissierpāns

svēciens šis un visai

mūsa gimenā un Verthardē

ar viņu mānu

Visiem būcās

šīs kikas puses, ta centīsies
 arī nākt ar savu
 fraldzību. Jauko kalponi
 neesmu vēl atpazī, cerasim,
 to labako, ka tas ir cēks
 cilvaks.